

Alexander Caspar első előadása során a közönség azzal szembesült, hogy számos közgazdasági alapfogalom ismeretlen számukra, különösen az előadó által alkotott fogalmak. Ez növekvő feszültséget okozott. Az előadást követően Ertsey Attila felajánlotta Alexander Casparnak, hogy a vasárnap reggeli előadás előtt egy rövid – negyedórás – összefoglalót tart a Caspar úr által bevezetett fogalmak rövid ismertetésével. Caspar úr egyetértett, és javasolta, hogy kerüljön sor párbeszédre, bátorítsuk a hallgatóságot kérdésekre, ne féljenek, hogy butaságot kérdeznek. Így is lett, a bevezető után a hallgatóság ismét felvette a szót és élénk vita alakult ki. Az alábbiakban az ott elhangzott rövid összefoglalás vázlatát adjuk közre a jövedelemképzés reformjáról, mely Alexander Casparnak a Szabad Gondolat folyóiratban megjelent írásai alapján készült.

Mai értékfogalom (társadalmi termék)

1. Az összes megtermelt végtérkép pénzben mért értéke (kínálati oldal)
2. Mindennemű kereseti és vagyoni bevétel összege (keresleti oldal)

Csak pénzben kifejezett értékképzetről van szó.

A **pénz** csereeszközből önértékké, azaz **áruvá** vált, valamint árujellegét kölcsönöz a termelési tényezőknek (munka, föld, tőke). Vissza kell alakítani könyvviteli eszközzé. A mai pénzműködés következménye: törekvés a bevétel-maximalizálásra, a korlátlan tőkegyarapításra, a munka - mint költségtényező – kiszorítására (munkanélküliség), állami kompenzáció munkanélküli segéllyel. A tisztán fogyasztók (a kulturális élet, az állam, a szociálisan rászorultak: gyermekek, öregek, betegek) jövedelmét kivonják és a termelésbe forgatják – ez növekedéskényszert, a tőkehozadék és a munkabér konkurencia-harcát okozza. Ma „kopásgazdaság” van, az ökológiai és emberi értékek pazarlása.

Előrelátó gazdaság: az őserték (önellátás esetén)

Az ősalapotban, a munkamegosztás kialakulása előtti helyzet (önellátás):
Egy adott területen a természetre fordított munka eredménye = őserték
(nemzeti össztermék)

Nem pénzben kifejezett értékképzetről van szó.

Szociálkvóta (társadalmi részesedés)

őserték / a terület népességének száma = társadalmi részesedés

az őserték megegyezik a forgalomban lévő pénzmennyiséggel

reálérték (az áruk értéke) ↔ **névérték** (pénzben kifejezett érték)

A kettő párhuzamos, de nem azonos (a pénz csak könyvviteli eszköz), a reálérték a fontos, ami szükségletet elégít ki. A pénzben kifejezett értéke csak közvetítő eszköz.

A szubjektív - szükséglet szerinti - érték itt (az önellátás esetén) egybeesik az objektív – teljesítmény szerinti – értékkel.

Az őserték - munkamegosztás esetén

1. természetre fordított munka (**természeti nyereségérték – őstermelés**)
2. munkára fordított intelligencia (**szervezési érték**, megtakarított munka)
szervezési érték = tőkeképződés (nem „véletlen felesleg”)
3. tőkére fordított intelligencia (az ipari munka megszervezése, szervezési értéke)
  - **vásárlópénz:** a természetre fordított munka (1.) hozamának csereértéke

- **kölcsönpénz:** az ipari termelés érdekében történt – relatív – felszabadítás finanszírozása, vállalkozói tőke (2.)
- **ajándékpénz:** a szellemi élet és a tisztán fogyasztók érdekében történő – abszolút – felszabadítás finanszírozása (3.), utalvány anyagi javakra
tőke (szervezési érték) = kölcsönpénz + ajándékpénz
szubjektív érték (szükséglet szerinti) $\neq$ objektív érték (teljesítmény szerinti)
 Kiegyenlítésre van szükség, összehasonlítás a szociálkvótával.
A jövedelem és a munkateljesítmény hozama különböző minőség.

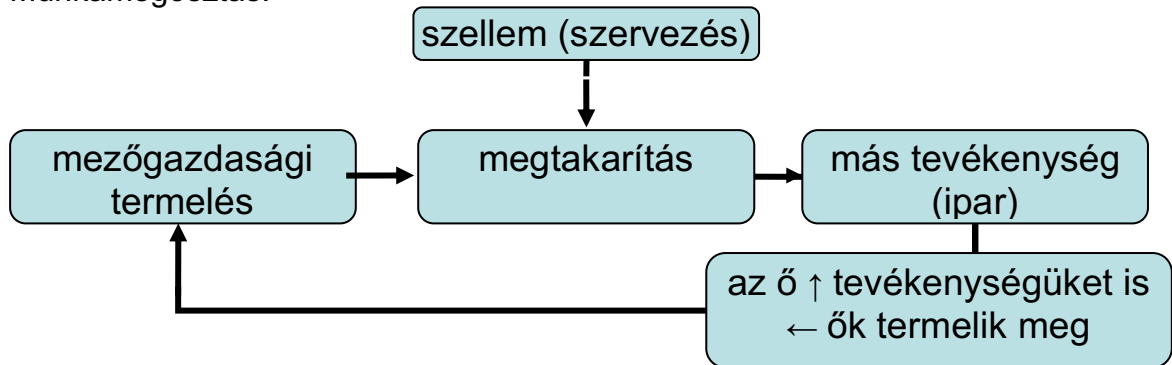
Mitől függ egy közösség jóléte?

1. a természet gazdagságától,
2. az ezen gazdagságon osztozó népesség számától,
3. a képzettség szintjétől: minél több szociálkvótát tudnak létrehozni a tisztán munkavégzők (mg. és ipar) a sajátjukén felül, amiből ajándékpénz lesz.
Megfigyelő és koordinációs szervre van szükség, mely a kiegyenlítést végzi.
A jövedelem és a munkateljesítmény hozama – munkamegosztás esetén – két különböző minőség. Ma ezek egybeolvadnak, ezért a jövedelem a konjunktúrától, a tevékenység az áráktól függ.

- régió éves termelése = őstérték; ezzel kell a pénz mennyiségét összekapcsolni
- a javak öregednek, a pénznek is öregednie kellene
- a **pénz** csak **csereeszköz** legyen, saját érték nélkül

pénzfejlődés: arany → papírpénz aranyfedezettel → papírpénz (a fedezet felesleges, a névérték elegendő) → bankszámlapénz (könyvviteli eszköz)
 pénzteremtés – fogyasztás – megszűnés, kivonás; megújulás

Munkamegosztás:

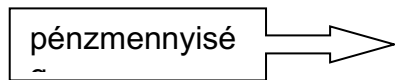
- vásárlópénz
  - kölcsönpénz
  - ajándékpénz
- } a termőföldről elszakadt tevékenységgel egyenértékű nem felesleg, hanem a mezőgazdasági termelés többlete
- munkaráfordítás
  - természeti hozam
- } értékteremtés
 őstérték

A mezőgazdaságba áramlik bele a természeti hozam, az emberi munka segítségével. Ha nem termelődik mezőgazdasági termék, a természeti hozam nem kerül be, leáll a gazdaság. Az egész gazdaság alapja a természeti alapon végzett munka, vagyis szűkebb értelemben a

mezőgazdaság. A mai közgazdaság nem számol a természeti hozammal, azt korlátatlannak tekinti. Végtelen növekedést feltételez egy véges rendszerben. Ezzel készíti elő a krízist.

- $\text{őserték} / \text{népesség száma} = \text{társadalmi kvóta (pénzben kifejezett érték)}$
- az őserték megegyezik a forgalomban lévő pénzmennyiséggel
- $1 \text{ kvóta (1 fő éves jövedelme)} = \text{pénzmennyiség} / \text{lélekszám}$

névérték

jövedelmek összege $\equiv$ társadalmi kvóták összege

reálérték

árak összege

Társadalmi kvóta
(nincs közvetlen kapcsolata a teljesítménnyel)

munkavégzők:

- mezőgazdaság
- ipar
- kereskedelem
- szolgáltatás

csak fogyasztók:

- szellemi - kulturális élet
- állam
- szociálisan rászorultak (gyerekek, öregek, betegek)